

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 630/2014-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť F. S., zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Drgoncom, DrSc., Klincová 37/B, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prezumpciu nevinoty podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 2 Tos 28/2014-3329 z 19. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. mája 2014 doručená sťažnosť F. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Tos 28/2014-3329 z 19. marca 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 22 T/190/2013 z 10. marca 2014 vzatý do väzby podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Väzba mala začať plynúť okamihom prepustenia sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody vykonávaného na základe rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 T/6/2004 z 26. februára 2009 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 To/8/2011 z 18. apríla 2012 a nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Nadväzne na to krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ uvádza, že je trestne stíhaný pre trestný čin pokusu o vraždu, ktorého sa mal dopustiť v nezistenom období pred 9. júlom 1998. V čase rozhodovania o väzbe sa nachádzal (so zarátaním niekoľkých väzieb) vo výkone trestu odňatia slobody v trvaní 10 rokov. Ďalej uvádza, že v uvedenej veci už bol sťažovateľ vo väzbe na základe uznesenia okresného súdu z 31. augusta 2010, avšak 26. novembra 2010 bol prepustený z väzby z dôvodu nástupu do výkonu trestu uloženého právoplatným rozhodnutím súdu. V čase podania sťažnosti mal mať celkovo strávené „*v režime obmedzenia osobnej slobody 13,3 roka*“. Sťažovateľ tiež prezentuje názor, že krajským súdom zdôrazňovaná správnosť a zákonnosť uznesenia okresného súdu „*poslúžila na obchádzanie účelu ústavnej ochrany, možno až na zneužitie zákonných formulácií a to z dôvodu, že sťažovateľ bol orgánmi činnými v trestnom konaní opakovane masmediálne prezentovaný ako významný zločinec*“.

K otázke porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy sťažovateľ cituje z judikatúry ústavného súdu k obsahu označeného článku ústavy a tento následne teoreticko-právne vykladá, pričom v konkrétnej rovine svojho prípadu poukazuje

najmä na okresným súdom ustálenú kvalifikáciu dôvodov, pre ktoré bol vzatý do opätovnej väzby [§ 71 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku, § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], z čoho vyvodzuje, že táto «zložitá právna kvalifikácia je prejavom neistoty súdu ohľadne zákonného dôvodu, ktorý by mohol uplatniť v okolnostiach prípadu tak, aby získal dôvod obmedziť sťažovateľovu osobnú slobodu. Zároveň je indíciou o túžbe Okresného súdu Žilina za každú cenu nájsť zákonný dôvod pre obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa väzbou. Odôvodnenie väzobného rozhodnutia je účelové, motivované zámerom obmedziť sťažovateľovu osobnú slobodu...

Účelom ochrany článkom 17 ústavy, aj objektom jej ochrany je osobná sloboda. Tá predurčuje výklad § 71 ods. 1 a § 71 ods. 2 TP. V právnom postavení osoby obmedzovanej na osobnej slobode je zásadný rozdiel v spôsobe užívania osobnej slobody. Kým v prípade § 71 ods. 1 TP je východiskovým stavom v danej veci „nedotknutá“ osobná sloboda, pri uplatnení § 71 ods. 2 TP sa obmedzuje osobná sloboda tomu, kto už v tej istej veci mal obmedzenú osobnú slobodu väzbou. Ak má ochrana osobnej slobody plniť svoj ústavný účel, a nie slúžiť na obmedzenie osobnej slobody vždy, keď to prospeje záujmom a činnosti orgánov činných v trestnom konaní, potom sa tento rozdiel musí vyjadriť v rôznosti podmienok ochrany osobnej slobody obmedzovanej podľa § 71 ods. 1 TP a podľa § 71 ods. 2 TP. Orgány činné v trestnom konaní musia v materiálnom právnom štáte uplatňovať svoju právomoc spôsobom a v kvalite, ktorá si nevyžaduje neustále obmedzovanie osobnej slobody trestne stíhaných osôb.

Sťažovateľ namieta, že väzobné dôvody podľa § 71 ods. 1 TP nemožno kumulovať s väzobným dôvodom podľa § 71 ods. 2 TP, a to preto, lebo zákonom ustanovené podmienky ochrany osobnej slobody pred obmedzením väzbou sa odlišujú podľa typu väzby...

Podmienky ústavnej ochrany v prípade útekovej väzby a preventívnej väzby sú voľnejšie z pohľadu nariadenia obmedzenia osobnej slobody, ako podmienky ústavnej ochrany pred obmedzením osobnej slobody opätovnou väzbou. Pri vzatí do väzby či už z dôvodu útekovej väzby alebo preventívnej väzby stačí prítomnosť dočasného väzobného dôvodu. Neskôr sa väzba nelegitimizuje už iba týmto dočasným (počiatočným) väzobným dôvodom. K počiatočnému väzobnému dôvodu sa musí pridať ďalší zákonom ustanovený dôvod...

V okolnostiach prípadu skutkový stav odôvodňoval konanie o opätovnej väzbe, a tým vylúčil aplikovateľnosť ustanovení TP o útekovvej väzbe aj o preventívnej väzbe. Krajský súd v Žiline bez vysvetlenia právnych dôvodov si vybral opačnú alternatívu a v hodnotení skutkového stavu zanedbal podmienky ochrany osobnej slobody pred obmedzením opätovnou väzbou.

Okresný súd Žilina sa v odôvodnení svojho rozhodnutia zameral na podmienky ochrany osobnej slobody pred útekovou väzbou a preventívnou väzbou, čím zbavil sťažovateľa dobrodenia, ktoré mu plynie z ústavnej ochrany pred opätovnou väzbou.

Krajský súd v Žiline tým, že sa sústredil na obhajobu rozhodnutia Okresného súdu Žilina, vykonal neúplný prieskum ústavnej ochrany priznanej sťažovateľovi v rozsahu ochrany pred opätovnou väzbou, a tak spôsobil porušenie tejto ochrany, ktorá zostala sťažovateľovi upretá aj v konaní pred súdom druhého stupňa.

Postup oboch súdov mal za následok, že sťažovateľovi sa vôbec nedostalo ochrany osobnej slobody podľa § 71 ods. 2 TP. Namiesto toho mu súdy najskôr vnútili v okolnostiach prípadu nenáležitú ochranu podľa § 71 ods. 1 TP a následne mu ani tú neposkytli v rozsahu ústavou zaručenej ochrany.».

Sťažovateľ ďalej uvádza, že krajský súd ignoroval ústavný účel ochrany osobnej slobody pred jej obmedzením väzbou, ignoroval aj základné zásady trestného konania ustanovené v § 2 Trestného poriadku, rovnako aj skutočnosť, že v minulosti vykonával väzbu aj v trestnom konaní, v ktorom bol napokon oslobodený spod obžaloby v celom rozsahu a zanedbal aj vlastný prieskum rýchlosti postupu orgánov činných v trestnom konaní. Poukazuje tiež na skutočnosť, že krajský súd nevzal zreteľ ani na výchovnú funkciu trestu odňatia slobody, ktorému sa v predchádzajúcom období podrobil a k jeho náprave nedošlo. Namietá, že k porušeniu označeného práva došlo aj preto, že neboli splnené nielen podmienky opätovnej väzby ale ani podmienky útekovvej a preventívnej väzby.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na prezumpciu neviny zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy sťažovateľ tvrdí, že krajský súd priznal rozhodujúci právny význam okolnosti výrazne vzdialenej právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku potvrdzujúceho sťažovateľovu vinu (konkrétne, že je osobou majúcou sklony k páchaniu trestnej činnosti) a mal sa uchýliť

k všeobecným a špekulatívnym dohadom. V tejto súvislosti pripomína, že skutočnosť podania obžaloby nemôže byť sama osebe právnym titulom na jeho držanie vo väzbe a že táto okolnosť má osobitnú váhu pri rozhodovaní o opätovnej väzbe.

Aj v súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ rozsiahlo cituje z judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a namieta, že v napadnutom uznesení krajský súd neformuluje presvedčivé a relevantné dôvody, pre ktoré bolo nevyhnutné sťažovateľovu osobnú slobodu obmedziť. Pri svojom rozhodovaní krajský súd neprihliadal na skutočnosť, že väzba je krajné a výnimočné opatrenie uplatňované pri trestnom stíhaní fyzickej osoby a zásadne je opatrením fakultatívnej povahy. Poukaz sťažovateľa na iné rozhodnutie krajského súdu vydané v totožnej trestnej veci (č. k. 2 TPo 398/2012-155) mal zostať bez povšimnutia. Sťažovateľ zároveň namieta závery napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý vyhodnotil postup okresného súdu ako správny, hoci sa pri rozhodovaní o väzbe zaoberal právne irelevantnými okolnosťami a na argumenty v prospech sťažovateľa neprihliadal.

Namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy dáva sťažovateľ do súvislosti s porušením princípov materiálneho právneho štátu, ktoré zahŕňajú povinnosť orgánov verejnej moci dodržiavať ústavnoprávne normy a základné práva a slobody zaručené ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„ 1. Krajský súd v Žiline uznesením 2Tos/28/2014-3329 zo dňa 19. marca 2014... p o r u š i 1 základné právo sťažovateľa na ochranu osobnej slobody zaručené článkom 17 odsek 5 a odsek 2 Ústavy... v spojení so základným právom na súdnu ochranu priznaným článkom 46 odsek 1 Ústavy..., ďalej v spojení s právom na prezumpciu neviny podľa článku 50 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v spojení s článkom 1 odsek 1 a článkom 2 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. *Uznesenie Krajského súdu v Žiline 2Tos/28/2014-3329 sa zrušuje a Krajskému súdu v Žiline prikazuje, aby F. S. prepustil neodkladne z väzby na slobodu.*

3. *Ústavný súd Slovenskej republiky podľa článku 127 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi za porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu a na osobnú slobodu primerané finančné zadosťučinenie 3.000,- euro. Krajský súd v Žiline je povinný vyplatiť toto zadosťučinenie do dvoch mesiacov odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky...*

4. *Sťažovateľovi p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 340 euro a 88 centov, ktorú je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť advokátovi JUDr. Jánovi Drgoncovi, DrSc., do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu...“*

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom

súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

2.1 K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a základného práva prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (mutatis mutandis III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto

nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

Vzhľadom na aplikovateľnosť judikatúry ESLP pokiaľ ide o obsah základného práva na osobnú slobodu, ústavný súd pripomína, že súdy majú povinnosť preskúmať dôvody väzby obvineného v priebehu konania a prepustiť ho na slobodu, ak okolnosti ďalej neodôvodňujú pokračovanie pozbavenia jeho osobnej slobody. Dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu môže odôvodňovať väzbu v počiatočnom štádiu konania, avšak v určitom štádiu konania to už nepostačuje. Posúdenie dôvodnosti trvania väzby nemôže byť abstraktné, ale musí zohľadňovať konkrétne okolnosti každého prípadu (McKay v. Veľká Británia, rozsudok z 3. októbra 2006, bod 45; Kudla v. Poľsko, rozsudok z 26. októbra 2000, bod 110). Právo obvineného podať žiadosť o preskúmanie zákonnosti jeho väzby zaručuje čl. 5 ods. 4 dohovoru (Rakevich v. Rusko, rozsudok z 28. októbra 2003, bod 43). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjibharie v. Holandsko, rozsudok z 25. októbra 1990, bod 27). Argumenty súdu pre a proti väzbe nemôžu byť všeobecné a abstraktné, ale musia sa opierať o konkrétne skutočnosti týkajúce sa danej osoby a veci (napr. Boicenco v. Moldavsko, rozsudok z 11. júna 2006, bod 142).

V podstatnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd uviedol, že väzba predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody obvineného, ktorý je prípustný podľa

čl. 17 ústavy, pričom väzba nie je trestom, ale je výlučne procesným opatrením, ktorého účelom je dočasne zaistiť osobu obvinenú z trestného činu pre potreby trestného konania. Ďalej uviedol, že účelom väzby je „zabezpečiť osobu obvineného pre trestné konanie a výkon trestu (§ 71 ods. 1 písm. a) ... zabrániť obvinenému, aby maril a sťažoval uskutočňovanie dôkazov (§ 71 ods. 1 písm. b) ... chrániť spoločnosť pred dokonaním trestného činu alebo pred jeho opakovaním či pokračovaním (§ 71 ods. 1 písm. c)“ a v konečnom dôsledku aj zabezpečiť osobu „obvineného pre trestné konanie a výkon trestu po tom, čo bol prepustený v tej istej veci z väzby (§ 71 ods. 2 Tr. por.)...

Základné materiálne podmienky väzby tvoria jednak skutkové okolnosti vzatia do väzby, a to či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, či existujú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a tiež existencia niektorého z dôvodov väzby, ak z konania obvineného alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava pre tzv. útekovú väzbu, kolúznú väzbu alebo preventívnu väzbu (§ 71 ods. 1 Tr. por.). Materiálne podmienky na rozhodnutie o väzbe musia byť splnené súčasne.

V danom prípade u obvineného F. S. už predchádzajúcim rozhodnutím (vyššie uvedeným) bolo rozhodované o väzbe, pričom dôvody väzby boli konštatované. Z dôvodu nariadeného výkonu trestu odňatia slobody aj s poukazom na nález Ústavného súdu SR III. ÚS 79/2000, v ktorom sa konštatovalo, že výkon trestu odňatia slobody má prioritu pred väzbou, bol obvinený S. prepustený z väzby do výkonu trestu odňatia slobody, ktorý aktuálne až do 23.3.2014 vykonáva.

Trestný poriadok v ustanovení § 71 ods. 2 umožňuje, aby súd opätovne rozhodol o vzatí obvineného do väzby v tej istej veci po tom, čo bol obvinený prepustený z väzby na slobodu. Podmienkou aplikácie postupu podľa tohto zákonného ustanovenia je, aby vznikol niektorý z dôvodov väzby uvedený v tomto odseku...

Krajský súd konštatuje po preskúmaní veci z dôvodu podanej sťažnosti obvineným, že okresný súd v rámci procesného postupu dodržal základné zásady trestného konania uvedené v ustanovení § 2 Tr. por. a dospel k vyhlásenému uzneseniu po správnom procesnom postupe v súlade so všetkými zákonnými ustanoveniami, ktoré trestný proces upravujú. Rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie nemožno vytknúť žiadnu chybu či nedostatok, odôvodnenie uznesenia učinil okresný súd zodpovedajúcim spôsobom,

podrobne, dostatočne a presvedčivo a krajský súd v zásade na odôvodnenie napadnutého uznesenia v celom rozsahu odkazuje. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na to, že rozhodnutia súdov v dvojinštančnom súdnom konaní tvoria jednotu a odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o opravnom prostriedku a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa v opravnom konaní preskúmava.

Okresný súd sa veľmi podrobne zaoberal vo svojom rozhodnutí materiálnymi dôvodmi väzby, keď možno s ním súhlasiť, že vo veci bolo zabezpečené množstvo dôkazov, pričom dôvodné podozrenie, že obvinený sa dopustil žalovanej trestnej činnosti, vyústilo až do podania obžaloby, a teda podozrenie z trestnej činnosti, ktoré bolo premietnuté v uznesení o vznesení obvinenia, sa zosilnilo natoľko, že prokurátor pristúpil k podaniu obžaloby.

Je pravdou, že skutok v podanej obžalobe je zosúladený s vykonaným dokazovaním, pričom nie je totožný tak, ako bol uvedený vo vznesenom obvinení. Tu aj podľa názoru krajského súdu nedošlo k narušeniu totožnosti skutku a aj s ohľadom na správny procesný postup vyšetrovateľa, keď o tejto skutočnosti upovedomil obvineného, nasvedčuje zákonnosti trestného konania. Obvinený F. S. je dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu vraždy v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1, 2 písm. b), j) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. a trestného činu všeobecného ohrozenia podľa § 179 ods. 1, 2 písm. c) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. Možno konštatovať, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu a je dôvodné podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený v spolupáchateľstve s ďalšími osobami. Na tomto mieste krajský súd odkazuje na dôkazy, na ktoré poukázal okresný súd vo svojom rozhodnutí, pričom naďalej pripomína, že rozhodnutie o vine či nevine obvineného S. bude predmetom ďalšieho dokazovania a zákonného konania pred okresným súdom.

Pokiaľ ide o dôvody väzby, tieto boli okresným súdom zistené správne. Okresný súd pritom vychádzal zo samotnej výpovede obvineného F. S., ktorý síce uviedol, že má trvalé bydlisko evidované na..., pričom ide o mestský byt, v ktorom pred vzatím do väzby býval. V tom čase mal uzavretú nájomnú zmluvu s M. a po jeho vzatí do väzby predmetný vzťah

zanikol a toho času býva v byte J. R., aj keď on sám má stále na tomto mieste evidovaný trvalý pobyt a má tam uskladnené svoje veci, pričom s R. je dohodnutý, že po prepustení z výkonu trestu by v byte býval aj on. Uviedol však aj ďalšie možnosti, ktoré by mu boli v prípade prepustenia z výkonu trestu a aj jeho nevzatia do väzby umožnené. Okresný súd však správne konštatuje, že podľa lustrácie v systéme REGOP F. S. má uvedený trvalý pobyt Ž. s poznámkou od 4.6.2013. Nemá teda nikde uvedený trvalý pobyt na ním uvedených miestach.

Obvinený k odôvodneniu sťažnosti pripojil čestné prehlásenie J. R., ktorý prehlasuje, že je nájomnom nájomného bytu na ulici..., na základe nájomnej zmluvy uzatvorenej s mestom a ním, pričom predmetný byt mal predtým v nájme F. S. J. R. pritom čestne prehlasuje, že s F. S. je dohodnutý, že po prepustení z väzby na slobodu, prípadne z výkonu trestu tomuto umožní trvalý pobyt na adrese..., pretože na tomto sa dohodli a má aj predbežný súhlas mesta, ktoré bude súhlasiť, aby si F. S. nahlásil trvalý pobyt na uvedenej adrese a tento byt aj reálne užíval.

Ani toto čestné prehlásenie nezmenilo v tomto štádiu konania stav konštatovaný okresným súdom, že obvinený nemá v čase prepustenia z výkonu trestu nikde uvedený trvalý pobyt. Čestné prehlásenie osoby, ktorá nerozhoduje o prihlásení k trvalému pobytu nemôže mať vplyv na rozhodnutie súdu. Z uvedeného dôvodu aj s ohľadom na závažnosť trestných činov, ktoré sa obvinenému kladú za vinu a s prihliadnutím na jeho predchádzajúce tvrdenie, že pred vzatím do väzby sa zdržiaval na viacerých miestach, vzniká obava, že v prípade prepustenia obvineného na slobodu by ušiel alebo sa skrýval, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä z dôvodu, že nemá stále bydlisko a tiež že mu hrozí vysoký trest. Z uvedeného dôvodu jednoznačne vyplýva záver o dôvodnosti väzby útekovej podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.

Pokiaľ ide o dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. konštatovaný okresným súdom, aj tento záver je správny. Podľa aktuálneho odpisu z registra trestov obvinený má v tomto odpise 6 záznamov, pričom 3-krát sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Obvinený bol dňa 19.11.2008 Krajským súdom Žilina vo veci, sp. zn. 4T/11/00 odsúdený v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.11.2010, sp. zn. 2To/5/2009 na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov so zaradením do II. nápravno-výchovnej skupiny, pričom následne bol tento trest zrušený rozsudkom

Krajského súdu Žilina zo dňa 26.2.2009, sp. zn. 3T/6/2004 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.4.2012, sp. zn. 3To/8/2011, nakoľko bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov nepodmienečne so zaradením do II. nápravno-výchovnej skupiny. Tento trest si F. S. v súčasnosti aktuálne vykonáva, čo vyplýva aj z lustrácie v ZVJS.

Z odpisu registra trestov možno konštatovať, že obvinený je osobou, ktorá má sklony k páchaniu trestnej činnosti a nemožno neprihliadať na ďalšie trestné konania, ktoré podrobne rozpisal okresný súd vo svojom rozhodnutí, kedy na obvineného boli podané ďalšie obžaloby pre viacero skutkov. Je pravdou, že voči obvinenému boli trestné stíhania aj zastavené a naviac bol obvinený v minulosti oslobodený spod obžaloby. Tieto skutočnosti preukázané, avšak významné je predovšetkým to, že obvinený S. sa na základe ďalších dôkazov stal podozrivým aj z ďalšej závažnej trestnej činnosti. Nemožno opomenúť samotné trestné konanie, ktoré sa v tejto veci kladie obvinenému za vinu, kedy je obvinený podozrivý zo závažnej trestnej činnosti, nielen uvedenej v bode 1/, kde je podozrivý z pokusu vraždy V. M., ale predovšetkým s ohľadom na skutok v bode 2/, kedy je podozrenie, že pri pokuse vraždy niekoho iného došlo k výbuchu nástražného výbušného systému a k usmrteniu troch úplne náhodných osôb, čím je následok a samotné konanie v rovine veľmi závažného trestného činu.

Z vyššie uvedených dôvodov je daná jednoznačne obava, že obvinený by mohol v prípade jeho prepustenia na slobodu pokračovať v trestnej činnosti, preto je jeho pobyt na slobode spojený s vážnou obavou spočívajúcou jednak v dôvodnosti útekovej väzby alebo v dôvodnosti pokračovania v trestnej činnosti. Z uvedených dôvodov krajský súd dospel k jednoznačnému záveru, že rozhodnutie okresného súdu o vzatí obvineného do opätovnej väzby je správne a zákonné.

Obvinený v odôvodnení sťažnosti poukázal na zásadu primeranosti v kontexte ustanovenia § 76 ods. 6 Tr. por. a maximálnu dĺžku prípustného trvania väzby. Krajský súd nezistil - s ohľadom na závažnosť trestnej činnosti, ktorá sa kladie obvinenému za vinu - neprimeranosť trvania väzby, keď v danej veci bol obvinený doposiaľ vo väzbe od 27.8.2010 do 26.11.2010, preto porušenie zásady primeranosti zatiaľ nezistil.

Okresný súd správne ex lége v súlade s nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 67/2013 zo dňa 5.6.2013 skúmal, či nie je v danom prípade možné nahradiť väzbu

inštitútom dohľadu probačného a mediačného úradníka, pričom rovnako aj krajský súd sa stotožňuje s tým, že nahradenie väzby v danom prípade nie je dostatočné a neposkytovalo by adekvátnu záruku, že obvinený by či už nepáchal ďalšiu trestnú činnosť alebo nevyhýbal sa trestnému stíhaniu.“.

Vzhľadom na zamietnutie sťažnosti obvineného podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku krajským súdom z dôvodu posúdenia tejto sťažnosti ako nedôvodnej, ako aj vzhľadom na odkaz krajského súdu na odôvodnenie uznesenia okresného súdu ako dostatočného, presvedčivého a podrobného ústavný súd pre posúdenie ústavnej konformnosti uznesenia krajského súdu prihliadal aj na obsah uznesenia okresného súdu, ktorý podrobne popísal východiskový skutkový stav, ktorý považoval za relevantný pre rozhodnutie o väzbe sťažovateľa vrátane vyjadrenia sťažovateľa k tejto otázke, pričom zhodnotil aj dovedajší priebeh trestného konania, a to ako v štádiu prípravného konania, tak aj v štádiu konania pred súdom o už (v tom čas) podanej obžalobe. Na základe toho potom okresný súd uviedol, že „stav dôkaznej matérie ku dňu konania neverejného zasadnutia dňa 10.3.2014, v porovnaní so stavom ku dňu 31.8.2010, kedy sudca pre prípravné konanie rozhodol o vzatí obv. F. S. do väzby, bol podstatne širší, kvalitatívne relevantnejší a to v neprospech obv. F. S.

Vzhľadom na aktuálny vyššie popísaný stav dôkaznej matérie bol súd toho názoru, že prvá z kumulatívnych podmienok pre rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby /dôvodnosť vedenia trestného konania/ bola splnená.

Dôvod väzby obvineného podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. bol v danom prípade aktuálny. U obv. F. S. je daná dôvodná obava, že v prípade jeho pobytu na slobode hrozí, že by sa skrýval aby sa vyhol trestnému stíhaniu /konaniu/, nakoľko tento nemá stále bydlisko a hrozí mu vysoký trest.“. Okresný súd vo svojom uznesení sp. zn. 22 T/190/2013 z 10. marca 2014 nadväzne na to opísal svoje zistenia z neverejného zasadnutia o absencii stáleho bydliska sťažovateľa, ktoré sú obdobné tým, ktoré uviedol krajský súd v už citovanej časti jeho uznesenia.

Okresný súd v uznesení rozviedol aj svoj záver o existencii dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (dôvodná obava, že obvinený by po prepustení z výkonu

trestu odňatia slobody mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti) opierajúci sa o zistenia z odpisu registra trestov, k čomu uviedol, že z „*hľadiska zhodnotenia osoby obvineného s poukazom na konkrétny druh doposiaľ páchanej trestnej činnosti možno konštatovať, že tento bol potrestaný pre trestnú činnosť násilnej aj majetkovej povahy. Obvinený bol aj vo výkone trestu odňatia slobody. Naposledy bol potrestaný rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3T/6/04 zo dňa 26.2.2009 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v Bratislave sp. zn. 3To /8/2011 zo dňa 18.4.2012, ktorým bol uznaný za vinného z trestného činu skrátene dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. a iné, za čo mu bol okrem iného uložený, aj súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov...*“. Zároveň poukázal na skutočnosť, že proti „*obvinenému sa t. č. vedie iné trestné stíhanie pre trestný čin vraždy /prípád O./, ktoré trestné stíhanie bolo prokurátorom v roku 2013 prerušené*“, a že na obvineného prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry podal pod č. k. VII/2 Gv 161/08-205 28. marca 2013 «*obžalobu pre 5 skutkov. Prvé 3 skutky prokurátor právne kvalifikoval ako „organizátorstvo a návod trestného činu vraždy v štádiu pokusu podľa § 10 ods. 1 písm. a/, b/, § 8 ods. 1 k § 219 ods. 1 Tr. zák.“ /skutok č. 1 - podloženie nástražného výbušného systému pod vozidlo M. H., skutok č. 2 - ďalšie konanie podloženie nástražného výbušného systému pod vozidlo M. H., skutok č. 3 ďalšie konanie podloženie nástražného výbušného systému pod vozidlo M. H./.* Skutok č. 4 a č. 5 prokurátor právne kvalifikoval ako „organizátorstvo a návod trestného činu vraždy v štádiu pokusu podľa § 10 ods. 1 písm. a/, b/, § 8 ods. 1 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a/, f/ Tr. zák.; /skutok č. 4 - usmrtenie R. G. na objednávku, skutok č. 5 požiadanie na iniciovanie nástražného výbušného systému pod vozidlo M./. Súd vo veci doposiaľ meritórne nerozhodol.». Z uznesenia okresného súdu ďalej vyplýva, že na sťažovateľa boli podané ďalšie dve obžaloby, a to pre „*skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin vraždy v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, f/ Tr. zák.*“, ktorý sa mal stať na jeseň 1998 udretím M. L. tupou časťou sekery do hlavy nad vopred vykopanou jamou s následkom spôsobenia smrti menovaného“, a napokon aj pre skutok, vo veci ktorého bol sťažovateľ vzatý do väzby, t. j. „*pre pokus trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, j/ Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. a trestný čin všeobecného ohrozenia podľa § 179 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 9-ods. 2 Tr. zák. pre*

skutky z júla 1998 /zakopanie, neúspešné iniciovanie a následne iniciovanie nástražného výbušného systému určeného pre zlikvidovania osoby V. M. so spôsobením smrti iných troch náhodných osôb/“.

Nadväzne na to okresný súd konštatoval, že z «*povahy trestnej činnosti, ktorá sa obvinenému v týchto veciach kladie za vinu možno konštatovať, že ide o jednu z najzávažnejších trestných činností v spoločnosti, ktorá má mimoriadne vysoký stupeň spoločenskej nebezpečnosti. Z obsahu zabezpečenej dôkaznej matérie je zrejmé, že predmetné /žalované - 22T/190/2013/ konanie obvineného malo povahu vyporiadávania si účtov medzi osobami, ktoré sa v období roka 1998 a aj pred týmto obdobím, dopúšťali násilnej a majetkovej trestnej činnosti. Osoba obvineného je v obžalobách podaných t. č. na Okresnom súde Žilina spájaná aj s aktivitami, ktoré mali povahu „odstraňovania bielych koní, likvidácie svedkov“ ich usmrtením spôsobom obzvlášť surovým a trýznivým.*

Vo všetkých troch podaných obžalobách, bude súd v ďalšom rozhodovať, o vine. resp. nevine obvineného. Z obsahu obžaloby je zrejmé, že prokurátor na hlavnom pojednávaní navrhuje vypočuť vysoký počet svedkov, ktorí sa budú vyjadrovať práve k okolnostiam páchania žalovanej trestnej činnosti. Z výpovedí obvinených a svedkov je zrejmé, že títo v prípravnom konaní popísali spôsob akým sa mal obv. F. S. dopustiť žalovanej trestnej činnosti. Vzhľadom na charakter trestnej veci, zadokumentovaný dôkazný stav a zhodnotenie osoby obv. F. S. ako osoby so sklonom k páchaniu trestnej činnosti tu vzniká dôvodná obava, že tento by mohol v prípade prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody pokračovať v trestnej činnosti.

Záujem spoločnosti na ochrane hodnôt, akými sú život a zdravie ľudí, v tomto štádiu konania v predmetnej trestnej veci prevyšuje nad záujmom obv. F. S. aby bolo hlavné pojednávania vykonávané bez obmedzenia jeho osobnej slobody.

Na popísanej hrozbe nemení nič preukázaná skutočnosť, že prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky - Bratislava v iných trestných veciach zastavil trestné stíhanie obv. F. S. Závažnosť a relevantnosť trestných vecí v ktorých boli na menovaného na Okresnom súde Žilina podané obžaloby práve naopak zvyrazňuje mieru spoločenskej nebezpečnosti konania obvineného, ktorá sa mu kladie obžalobou za vinu.

V nadväznosti na definované dôvody väzby obv. F. S. súd z úradnej povinnosti skúmal, či väzbu obvineného nie je možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka súdu.

Stav dôkaznej matérie, štádium trestného konania a závažnosť trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu vytvárajú všetky predpoklady na to aby súd väzbu obvineného nenahrádzal inštitútom dohľadu probačného a mediačného súdu, nakoľko táto nie je podľa názoru súdu v tomto štádiu konania dostatočná.

V danom prípade na rozhodnutie o opätovnom vzatí obvineného do väzby v kontexte ustanovenia § 71 ods. 2 písm. d/ Tr. por. postačuje skutočnosť, že obvinený bol prepustený z väzby preto, že nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody, pričom sú tu konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/,b/, alebo c/ Tr. por.».

Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, to všetko s ohľadom na obsah sťažovateľových námietok, pričom dospel k záveru, že uznesením ani týmto postupom k porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy dôjsť nemohlo.

Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom. Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Obdobne aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody

[čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43).

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku, môže byť obvinený vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest...

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 71 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku ak bol obvinený prepustený z väzby, môže byť v tej istej veci vzatý do väzby, ak bol prepustený z väzby preto, že nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody a sú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú niektorý z dôvodov väzby podľa odseku 1.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera... Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý... Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe...

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom

probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Z citovaných častí napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj uznesenia okresného súdu, obsah ktorého si krajský súd v plnom rozsahu osvojil, vyplýva, že konajúce súdy rozsiahlo a presvedčivo odôvodnili svoje rozhodnutia o obmedzení osobnej slobody sťažovateľa. Nemožno sa preto stotožniť s jeho argumentáciou o arbitrárnej podstate napadnutého uznesenia, keďže označené uznesenie vychádza z konkrétnych (skutkových) okolností zohľadňovaných pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa a nevyvracia ani skutočnosť, že dôvodnosť podozrenia zo závažnej trestnej činnosti sťažovateľa opísanej v napadnutom uznesení viedla (na základe výsledkov dokazovania vykonaného v prípravnom konaní) k podaniu obžaloby prokurátora.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Námietky sťažovateľa o neistote okresného súdu (a nezákonnosti jeho uznesenia), ktorý sťažovateľovu väzbu kvalifikoval ako útekovú, preventívnu a opätovnú zároveň, ústavný súd akceptovať nemohol, pretože z § 71 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku nepochybne vyplýva, že všeobecný súd rozhodujúci o návrhu na vzatie obvineného do opätovnej väzby je vždy povinný skúmať existenciu niektorého z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Výklad § 71 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku, podľa ktorého je vo výroku uznesenia o vzatí obvineného do opätovnej väzby uvádzané nielen toto ustanovenie, ale aj konkrétny dôvod upravený v § 71 ods. 1 Trestného poriadku, považuje ústavný súd za ústavne zlučiteľný s obsahom označeného základného práva na osobnú slobodu. Takáto forma výroku uznesenia o vzatí obvineného do väzby bola napokon posúdená ako ústavne konformná už aj v rámci konaní o iných sťažnostiach doručených ústavnému súdu, pričom uvedené sťažnosti boli v dôsledku toho odmietnuté ako zjavne neopodstatnené (IV. ÚS 523/2012, IV. ÚS 556/2013).

Ústavný súd zároveň poukazuje na to, že ani zákon, ani ústava a ani relevantná judikatúra ústavného súdu, či ESLP nestanovuje ako prekážku prípadnej väzby výkon bezprostredne predchádzajúcej väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody v iných trestných veciach. Rovnako prekážkou vzatia obvineného do väzby nie je ani skutočnosť, že sťažovateľ v minulosti vykonával väzbu vo veci, v ktorej bol spod obžaloby oslobodený. Aj keď nemožno vylúčiť, že predchádzajúce obmedzenie osobnej slobody v inej trestnej veci môže intenzitu obavy odôvodňujúcej väzobné stíhanie sťažovateľa ovplyvňovať, pri rozhodovaní o väzbe sú vždy dôležité konkrétne skutkové okolnosti, ktoré je oprávnený hodnotiť predovšetkým všeobecný súd konajúci o návrhu na vzatie obvineného do väzby. Toto hodnotenie následne skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takého zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Sťažovateľom iniciovaný ústavný prieskum jeho väzobného rozhodnutia teda spočíva len v posúdení, či k obmedzeniu osobnej slobody sťažovateľa došlo z dôvodov a spôsobom, ktoré ustanovuje Trestný poriadok. Pred realizovaním svojho prieskumu však ústavný súd dospel k záveru, že všeobecné súdy dostatočne odôvodnili danosť dôvodov väzby, svoje závery opreli o konkrétne skutočnosti a napadnuté rozhodnutie nebolo vydané len na základe abstraktnej úvahy. Podľa názoru ústavného súdu námietku vykonania neúplného prieskumu krajským súdom sťažovateľ napriek rozsiahlosti sťažnosti v zásade nepodložil žiadnymi konkrétnymi argumentmi.

Ústavný súd stabilne prízvukuje, že ústava samotná tvorí jeden celok a zásah do práva na osobnú slobodu nemožno ospravedlňovať len so zreteľom na jej čl. 17. Podmienkou ústavnosti väzby je totiž aj jej súlad s čl. 50 ods. 2 ústavy zaručujúci prezumpciu neviny obvineného. Ústavný príkaz zladit' trestnoprocesný inštitút väzby so zásadou prezumpcie neviny v konkrétnom prípade vyžaduje, aby väzba skutočne trvala len po nevyhnutnú dobu.

Sťažovateľ síce v argumentácii sťažnosti namieta, že k porušeniu uvedeného princípu prezumpcie neviny malo dôjsť vzatím obvineného do väzby najmä z dôvodu, že na neho bola podaná obžaloba, obsah napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj ním

preskúmaného uznesenia okresného súdu však svedčí o celom rade iných dôvodov, ktoré viedli všeobecné súdy k vydaniu sťažovateľom napádaných rozhodnutí (najmä neexistencia stáleho bydliska obvineného, hrozba vysokého trestu, charakter trestnej veci, posúdenie osoby sťažovateľa na základe predchádzajúcich právoplatných odsúdení). Z obsahu napadnutého uznesenia je zrejmé, že krajský súd zohľadňoval pri svojom rozhodnutí aj dĺžku doby, počas ktorej bol sťažovateľ už za danú trestnú činnosť vo väzbe, keď ustálil, že za skutok, pre ktorý je súdený, bol vo väzbe od 27. augusta 2010 do 26. novembra 2010, pričom uvedené zhodnotil tak, že „*porušenie zásady primeranosti zatiaľ nezistil*“. Uvedená doba predchádzajúcej väzby s prihliadnutím na stav konania v danej trestnej veci (konanie je od podania obžaloby na sťažovateľa, t. j. od 28. marca 2013 v štádiu konania pred súdom) teda nesvedčí o tom, že by vzhľadom na súdenú trestnú činnosť bolo možné považovať väzbu sťažovateľa z ústavného hľadiska za neakceptovateľnú. Pritom ani na základe sťažovateľom uvádzaných dôvodov ústavný súd nedospel k záveru, že by v danej veci jeho väzba trvala viac ako len nevyhnutnú dobu, čo by v opačnom prípade mohlo viesť k porušeniu sťažovateľom označených základných práv a slobôd. Krajský súd napokon v uznesení zdôraznil, že rozhodnutie o vine a nevine bude predmetom ďalšieho dokazovania a zákonného konania pred okresným súdom, preto ústavný súd nedospel k záveru, že by bol napadnutým uznesením porušený princíp prezumpcie nevinu.

Po prieskume napadnutého rozhodnutia krajského súdu z hľadísk, ktoré ústavný prieskum pripúšťa, teda ústavný súd konštatuje, že v sťažovateľovom prípade sa nepreukázala neoprávnenosť uloženého obmedzenia osobnej slobody väzbou, resp. preukázala sa jej nevyhnutnosť a primeranosť k dosiahnutiu legitímneho cieľa. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia v zásade nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi vrátane základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj základného práva na prezumpciu nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, ktoré mali byť napadnutým uznesením krajského súdu v jeho obsahovej spojitosti s napadnutým uznesením okresného súdu porušené. Na základe toho ústavný súd považoval sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú.

2.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (napr. III. ÚS 135/04 v uznesení o prijatí sťažnosti, IV. ÚS 51/09, II. ÚS 275/2010) poukazuje na skutočnosť, že implicitnou súčasťou čl. 17 ústavy sú aj záruky práva na spravodlivé súdne konanie vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy obsahujúce základné procesné atribúty práva na osobnú slobodu, ktoré zahŕňajú aj právo na spravodlivé súdne konanie pri pozbavení osobnej slobody.

Článok 17 ústavy týkajúci sa osobnej slobody obsahuje jej základné hmotné a tiež procesné atribúty vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy o práve na súdnu ochranu.

V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy. Napokon z obdobných dôvodov potvrdzuje neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na konanie o osobnej slobode aj ESLP, podľa ktorého sa na toto konanie priamo použijú ustanovenia čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok vo veci De Wilde et al. v. Belgicko z 18. júna 1971, séria A, č. 12, § 76).

Pokiaľ sa ďalej sťažovateľ v posudzovanom prípade domáhal aj vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 2 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že označené články ústavy neobsahujú garanciu konkrétneho základného práva a slobody, ale sú akýmisi základnými, či všeobecnými ustanoveniami definujúcimi charakter Slovenskej republiky. V prípade

sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy však ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedeného teda vyplýva, že porušenie iných článkov ústavy možno podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietať len v spojení s namietaným porušením už konkrétne označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keďže namietané porušenie označených základných práv sťažovateľa (čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy) zistené nebolo, nie je možné ani vysloviť záver o porušení už označeného základného ustanovenia ústavy.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľových základných práv už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nenachádza žiadnu príčinnú súvislosť medzi uznesením krajského súdu č. k. 2 Tos 28/2014-3329 z 19. marca 2014 a základnými právami alebo slobodami, porušenie ktorých sťažovateľ namietal, uvedeným rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených základných práv ani nadväzne citovaných článkov ústavy, a preto bola podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde jeho sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2014